

MAGYAR LAPOK

HUNGARIA BUDAPEST Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Beck lengyel külügyminiszter Londonban

A megérkezéskor a közönség elől teljesen elzárták a Viktoria-pályaudvart, s a fotóriportereket se engedték oda. Az érdelemleges tárgyalások kedden délben kezdődtek

Londonból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter hétfőn délután megérkezett Londonba: A lengyel külügyminiszter a Viktoria-pályaudvaron Halifax lord angol külügyminiszter és a külügyminisztérium vezető tisztviselői fogadták, s persze az üdvözlésre megjelent a londoni lengyel követség személyzete is. A rendőrség rendkívül szigorú intézkedéseket tett a pályaudvar elzárására, s közönség nem jelenhetett meg a fogadtatáson és a fotóriportereket se engedték oda. A megérkezés után Beck külügyminiszter azonnal látogatást tett Halifax lordnál, ki a látogatást nyom-

ban visszaadta. Együttal a következő tárgyalások dolgában is a bevezető érintkezést megtették, s eszerint megállapodtak, hogy kedden délelőtt 11 órakor (romániai időszámítás szerint déli 1 órakor) kezdenek a tárgyalásokhoz. A tárgyalandó kérdések sorrendjét is nagyjában megállapították. Beck külügyminiszter este a londoni lengyel nagykövetségen volt vacsorán. A keddi tárgyalások előkészítésére a külügyminiszter részletes megbeszéléseket folytatott a vele érkezett szakértőkkel. A keddi tárgyalásokon már a szakértők is résztvesznek.

Az angol szavatolás fejében Lengyelország viszonzószolgálatára is szóba kerül. — Egyéb kapcsolatos kérdések

Londonból jelentik: Diplomáciai körök tudomása szerint elsősorban a Lengyelországról való angol-francia szavatossági nyilatkozat pontos gyakorlati értelmezésében állapodnak meg az angol-lengyel tárgyalásokon. Angol felfogás szerint a Chamberlain lengyelvédő nyilatkozata csak átmeneti, s a végleges megállapodást úgy képzelik, hogy abban az érdekelt kormányok kölcsönös kötelezettséget vállalnak egymás biztonságáért. A végleges egyezmény mintája az angol-francia meg egyezés, mely már akkor hatályba lép, ha Hollandia vagy Belgium épsége fenyegetődne. Lengyelországnak is ilyen értelemben kellene vállalnia a kölcsönösséget.

Hírek szerint szó lesz Beck lengyel külügyminiszter londoni tárgyalásain Romániának és Törökországnak az európai biztonsági rendszerhez való csatlakozásáról is. Románia, mielőtt a rendszerhez való csatlakozásról véglegesen nyilatkoznék, Törökországtól kíván biztosítékot arra nézve, hogy az angol és francia hadi- és csapatszállító hajókat átengedi a Dardanellákon, ha Romániát támogatás érné. Ugy tudják, hogy Gafencu román külügyminiszter ebben az ügyben közlebről Ankarába utazik és tárgyal a török kormányval.

A londoni megbeszélések kiterjednek az olaszokkal való nemzetközi helyzetre is. Anglia számhaveszi, hogy Lengyelország baráti viszonyban van Olaszországgal, s így Olaszország fölkérhető lenne a lengyel-német feszültség feloldásáért való közvetítésre. Viszont Lengyelország az olasz-francia viszonyban lehetne közvetítő.

A zsidó kérdésben a „Sunday Times” értesülése szerint Lengyelország kívánalma az, hogy az angol birodalom évente ötvezer zsidó kívándorlót fogadjon el Lengyelország területéről.

Húszmillió font kölcsön Lengyelországnak és az angol-lengyel külforgalmi összeköttetés növelése.

Londonból jelentik: A keddi angol-lengyel tanácskozásokon különösen nagy szerepet kapnak a két ország közötti gazdasági összeköttetés fokozásának kérdései. Ebben a tekintetben Hudson angol kereskedelemügyi államtitkár varsói látogatásakor több irányban vetődtek fel tervek és számítások. Ezeknek a további kidolgozása és megállapodásokká alakítása is egyik főcélja a mostani londoni tárgyalásoknak, s Beck külügyminiszterrel ezért is utazott megfelelő szakértői személyzet. Bizonyos tekintetben Lengyelország híjával van a nyersanyagoknak, másrésztől sok nyersanyagát ipari feldolgozással értékesíthetné, de erre nagy-

szabású beruházások kellenének. A lengyel belső gazdasági élet ilyen egyensúlyozásának a céljára Anglia 10—20 millió fontsterling összegű kölcsönt nyújtana Lengyelországnak; azonkívül a lengyel fegyverkezési és löszgyártási iparok nagyszabású kifejlesztése is szóba kerülne.

Az olasz félhivatalos lapban Gayda főszervező cikkzik a közvetítő szerepről.

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* című félhivatalos lapban Gayda főszervező foglalkozik az angol részről Olaszországnak szánt közvetítő szereppel. A cikk azt mondja, hogy a közvetítés az eddigi elindítások alapján azért lehetetlen, mert úgy Franciaországnak Olaszországgal szemben folytatott politikája, mint a Németországgal szemben folytatott angol-francia politika téves. Franciaország azt hiszi, hogy mikor Olaszország a várakozásról tett kijelentést, ezzel bele is egyezik a halogatásba. Azonban Olaszország a várakozással csak a türelemről akar tanúságot tenni, ami nem jelenti azt, hogy időtlen ideig fog várni. A váltó egyszer lejár, s azt bemutatják. Ami pedig az angol politikának a Németország bekerítésére irányuló kísérletezését illeti, azt Olaszország úgy tekinti, mint ami majd önműködőleg rá is ki fog terjedni. Az olasz közvélemény figyelmébe ajánlja azoknak, akik a bekerítési politika résztvevői akarnak lenni, hogy érdekiük ellen cselekedjenek. Varsó emlékezték arra, hogy se Oroszország, se Franciaország, se Anglia nem tudta az általa felbízott Csehszlovákiát segíteni. Helvénvaló volna, ha a szintén felbízott népus és Csanakaisok sorsát is Varsóban figyelemben tartanák. Pilsudszky tábornagy bölcsessége meglátta, hogy Lengyelországnak milyen egyensúlyozó politikával kell a maga függetlenségét megőriznie. Ezt a politikai hagyományt Lengyelországnak nem célszerű bizonyos új kísérletekkel fölcserélnie.

Danzig kérdése a londoni tárgyalásokon.

Londonból jelentik: Az angol alsóház hétfő-délutáni ülésén, a külügyi kérdések tárgyalása során kérdést tettek, vajjon a német lakosságú Danzig szabad városállamnak szavatossága hogyan fog alakulni. A szabad városállam tekintetében Anglia, mint a városállam függetlenül maradásának egyik garantálójára érdekelte, Lengyelország pedig akként, mint Danzig külpolitikai védnökhatalma. A felvetett kérdésre Buttler külügyi államtitkár azt felelte, hogy Beck külügyminiszter londoni tárgyalásai során Danzig kérdése is beható megvitatásra kerül.

A testvériség

(S. I.) — Prágában ülést tartott a cseh-morva nép képviselői, a régi parlament. A tanácskozásból nem sok került a nyilvánosságra, az egyik határozat híre azonban bejárta az egész világot: az egybegyűlt népképviselők kimondották, hogy a jövőben csak testvérnek szólítják egymást.

Ez a határozat abban a teremben, ahol meghozták, nevezetes újság, mert az ódon falak, melyek valamikor a Habsburgok lépteit visszhangzották, az elmúlt húsz év alatt azt szokták meg, hogy ahány párt, annyi gyűlöletből izzó ellenség álljon szemben egymással. Húsz körül járt csak a cseh-morva pártok száma s a németek felé tájékozódást kereső agráriusoktól a Moszkva parancsaira hallgató kommunistákig mindegyik a maga útját akarta járni, azzal a makacssággal és szívóssággal, ami a cseh nép faji sajátossága. Ezt az éles harcot, mit a csehek egymás ellen vittek fiatal államuk nagy életkérdéseiben, mindennek nevezhetjük, csak éppen testvériség nem. Nagy s falrengető fordulatnak kellett tehát bekövetkeznie, hogy a szembenálló ádáz ellenfelek eddig e vallomásig eljussanak.

Amint tudjuk, ez a nagy fordulat váratlanul és villámszerű gyorsasággal bekövetkezett. A történelmi kutatás állapítja majd meg ennek az eseménynek hiteles lezajlását. A pártatlan szemlélő ma csak annyit lát, hogy annak az új tudománynak problémájával állunk szemben, melyet *geopolitika*-nak neveznek. Ez a tudomány azt tanítja, hogy földrajzi helyzetük a népek politikáját bizonyos korlátok közé szorítja, melyeket legtöbbszörre igen nehéz átlépni.

Ezek a korlátok azonban csak az élet külső területein jelentkeznek. Ezzel szemben befelé, a népi szolidaritás, a gazdasági egyensúly s a lelki közösség útján áthághatatlan korlátok nincsenek; a népeken múlik, hogy nemzeti egységüket s annak belső feltételeit mily mértékben tudják megteremtteni.

Ez a lelki egység mérhetetlenül fontos a kicsi népek életében. Minél kisebbek, annál fontosabb. Nemesak sorsdöntő pillanatokban fontos, hanem épenugy a mindennapi élet robotolási közben.

A nagy népek megengedhetik maguknak, hogy nagy politikai, társadalmi vagy gazdasági kérdések megoldása felé egyszerre különböző úton induljanak el. Telik erre nekik emberből, anyagiakból, időből. Az elvétett út egyszerűen kísérletnek számít a szemükben, ahogy a laboratóriumokban sok anyag és idővész kárba, míg a probléma megoldódik.

A kicsi népeknek sem idejük, sem emberük, sem pénzüik nincsen a kísérletezésekre. Nem igen vállalkozhatnak arra, hogy az emberiséget a maguk áldozatainak árán nagy politikai, gazdasági vagy társadalmi fordulatok, elötörések vagy győzelmeik tapasztalataival gazdagítsák. A kis népeknek meg kell elégedniük az ősi, primitív társas életformák gyakorlati, korszerű alkalmazásával, mert hiszen általában, hogy kicsinyek, kisszámúak maradtak, fiaik közel maradtak egymáshoz s így az ősi társas életformák betöltésére alkalmasak is maradtak.

A legfelsőbb ilyen társas életforma valóban a testvériség, ami hosszú évszázadokon keresz-

tül minden közös emberi vállalkozásnak külső kerete és belső törvénye volt. A lényegét ezeknek a középkori sodalitasoknak semmi sem érzékelteti jobban, mint azok a testvériségek, melyek a hosszú hajóútra induló emberek között megkötötték. Szigorú törvényeik voltak a testvériségeknek, de feltétlenül s minden helyzetben igazságosak. Nem lehetett közöttük soha vita arról, hogy közös utazásuknak mi a célja, mert hiszen erre még a szárazföldön szövetkeztek. Világos és tiszta célok mellett, melyek útjuknak irányát megszabták; szigorú, de igazságos törvények mellett, melyek az előbbrejutást és az együttműködést e világos célok érdekében szabályozták, nem igen támadhatott belső akadálya annak, hogy a külsőket elhárítsák az útból, azokat megkerüljék, avagy legelőbb is mindent megtegyenek a siker érdekében, ami emberi erőktől az elemek hatalmával szemben kitélik.

Csak hasonlat, de nem a legrosszabbak közül való, ha azt mondják, hogy a kis népek hajók, melyek a nagyok tengerein hánnyódnak. Ha nem is fedi ez a hasonlat sem a lényegét, sem a valóságot, mert hiszen az emberek között sem a testsúly szerint mérik az élethez való jogot, arra mégis alkalmas az ilyen hasonlat, hogy meggondolkoztasson.

Nagy baj és veszedelem például az, ha a kicsi nép azt hiszi magáról, hogy ő nem a hajó, amelyik hánnyódik, hanem a tenger, amelyik másokat hánnyhat. Ebből aztán mindjárt azt következik, hogy nem azt a fegyelmet tartja a fedélzeten, mely a hajók épségének és révbejutásának legfőbb törvénye, nem a tenger szeszélyeit s hánnyódásait ügyeli, melyet a biztos kezű kormányos ki tud kerülni, hanem úgy akar viselkedni, mint a tenger, melyet a szelek úgy űznek s forgatnak, ahogyan az emberi szellemet az ellentétes gondolatok és irányzatok.

A kicsiny népek között is a legkisebbek a kisebbségi nemzetek. Nem sokkal nehezebb világosan és tisztán megállapítani azokat kulturális, társadalmi és gazdasági célokat, melyért küzdeni, a rendelkezésre álló erőket latbavetni érdemes, mint meghatározni azt, hogy merre menjen a hajó, amelyre felszállunk. A többi aztán — a siker — attól függ, hogy e sorsközösségnek testvérisége mennyire tudja valósággal, érzéssel és akarattal megtölteni ezt az ősi szót, mely egykoron — ugyan csak hánnyatott és nyugtalan időkben, — az emberi életnek egyik legfőbb szabályozója volt. Még pedig jó és bevált szabályozója.

Egy új angol repülőgép Aradtól Londonig és vissza hét óra alatt teszi meg az utat

London, április hó.

Az angol légügyi minisztérium megrendelésére a Fairey repülőgépgyár háromévi kemény munka után, amelyet a legnagyobb titokban végeztek, most egy olyan új személyszállító repülőgépet kezd sorozatosan gyártani, amely valóságos forradalmi újítást jelent az aviatikában. Röviden összefoglalva arról van szó, hogy a Fairey-gyár konstruktőrjeinek sikerült egy olyan repülőgéptípust feltalálni, amely repülés közben egyfedélű gépből bármikor kétfedélűvé, biplánná alakítható át.

Ez a találmány szinte beláthatatlan lehetőséget tár fel és különösen nagy jelentősége van ma, amikor a repülőgépek gyorsasága már-már kezdi elérni az alkalmasint végső határt jelentő 1000 kilométert. Az angol légiflottának már ma is vannak harci gépei, amelyek óránként 850 kilométeres sebességgel szállnak, úgy hogy a gépfegyverek laszerelése után, csekély változtatásokkal óránként 750 kilométeres sebességet is tudnak érni, egyenes vonalban való repülésnél. Ez annyit jelent, hogy ugynevezett „bukórepülésnél” a gépek sebessége megközelíti az ezer kilométert.

A nagy sebességnek egy nagy hátránya van:

mennél nagyobb a gépek gyorsasága, annál nagyobb a leszállási gyorsaság is, viszont annál lassabban emelkednek a magasba indulásnál a gépek. Ennek az a magyarázata, hogy a gyorsaság kedvéért a repülőgépek szárnyainak hordfélfületét

egyre jobban csökkentik, hogy minél kisebb legyen a légellenállás. Ez azután a leszállásnál bosszulja meg magát, mert kisebb lévén a surlódás, a gépek igen nagy sebességgel érnek földet.

Különböző szellemes módokon igyekeztek ezen segíteni. Az angol Handley-Page repülőgépgyár találmányát ma már elfogadta az egész világ. Ez a találmány lényegében abból áll, hogy a gépek hátsó szárnyfelületei lecsaphatók, úgyhogy a repülés irányára merőlegesen álló szárnyrészek főleg hatnak. A Fairey repülőgépgyár most egy lépéssel tovább megy, amennyiben az új találmány a gyorsjáratu gépeket két új szárnyal ajándékozza meg. Felezálláskor mint biplán indul el a gép, majd amikor bizonyos magasságot ér el, a pilóta a két alsó szárnyat egy gépezet segítségével hajtja. A szárnyak teljesen eltűnnek a repülőgép törzsében, viszont leszálláskor ismét előbujnak és így a megnagyobbodott hordfélfület fékező hatása erősen érvényesül.

A Fairey-gyár forradalmi újítást jelentő új repülőgépe, az F. C. 1. 19 tonnás hatalmas gép, amelyet négy darab egyenként 1085 lóerős Bristol gyártmányú Taurus-motor hajt. A gép 2050-4000 kilogramm hasznos megterheléssel 2800 kilométeres utat tehet meg leszállás nélkül. Legnagyobb sebessége eléri óránként a 440 kilométeres gyorsaságot, tehát a világ egyik leggyorsabb személyszállító repülőgépe.

Az utasfülké légmentesen záródik, miután az F. C. 1. legbiztonságosabb kihasználási lehetősége a sztratoszférában van. Különleges szerkezeti gondoskodást arról, hogy a kabinban a légnyomás ezekben a légkritika rétegekben is pontosan olyan legyen, mint a földön. Központi szellőztető berendezés látja el megfelelően szűrt és melegített levegővel az utasfülkét, úgy hogy az utasok számára a nagy magasságban való repülés semmiféle kényelmetlenséggel nem jár. Gondoskodtak arról is, hogy különleges berendezés akadályozza meg a jégképződést úgy a szárnyakon, mint a motorokban.

Az F. C. 1. kabinja a legnagyobb kényelemmel van berendezve. A pilótákon kívül rádióosztály és szerelő, továbbá szakács és két pincér teljes szolgálatot a gépen. Az F. C. 1. teljesen fémbe készült és a legmodernebb áramvonalazási elveket testesíti meg. A 2800 kilométeres akciórádius annyit jelent, hogy például Londonból Temesvárra és vissza tud repülni anélkül, hogy utközben le kellene szállnia. Nagy sebessége folytán ezt az utat hét óra alatt tudná megtenni.

Husvét előtt és husvét alatt
igyon kizárólag husvéti sört!

Dreher-Haggenmacher különlegesség!

Mindenütt kapható!

Rablópandur

Irta: Wallerhausen Eva

Öcsike negyedikbe járt. Legjobban a latint és a magyart szerette, de számolni is jól tudott. Legfiatalabb volt az osztályában, még tizenhárom éves se volt, pedig a legjobb barátai már mind betöltötték a tizenégyet.

Öcsit ez nem zavarta. Igaz, Tamásnak csak a válláig ért és volt az osztályban már hosszúnadrágos fiú is. Öcsi csöppet sem irigyelte őt. A rövid nadrágra nem kellett úgy vigyázni, szabadon ugrálhatott és verekedhetett, legföljebb a térde lett szutykos, vagy a harisnyája szakadt el. Anyuka csak egész kicsit baragudott.

Ő találta ki a madzagtelefont. — ott vonult végig a padok alatt, csigák segítségével húzták a levelet hátra, vagy előre. Tamás az utolsó padban ült, Öcsi a másodikban. A madzagtelefont különösen latin dolgozatok idején töltött be fontos szerepet. Öcsi faragta a radirembert is, nagy fehér elefántradrágból és Tamás festett neki arcot meg ruhát. Hasonlított Mukira, a számítantánarra. A fiúk sokat röhögtek és a radirmuki végighimbálódzott a padok közt, a telefonvezetékre kötve.

A legjobb volt a rablópandur játék, ezt tornaórákon játszhatták néha. Szünetben gyufaskatulya-autókat gyártottak és papírsókat és egyszer egy igazi kis repülőgépet is. Fogóskát is játszottak a folyosón, csak vígázniuk kellett, hogy bele ne ütközzenek a díribe.

Délben, az iskola mellett fociztak, vagy verekedtek a táskájukkal. Remek jó élet volt ez.

— Anyuka, ma idejön Tamás, meg Pisti, úgy-e szabad bújócskázniuk?

Bújócskázniak. Tamás belefeküdt cipőstől a nagy ágyba és Pisti levert a kamrában két paradicsomos üveget. És közben esataüvöltéseket rendeztek. Öcsi ekkor vette észre, hogy Tamásnak milyen furcsa hangja van. Néha nagyon mély, mintha a hasából jönne, néha meg rekedten és vékonyan sípol. Öcsi elvihogta magát és Tamás vörös lett, mint a cékla.

De más furcsát is tapasztalt. Egyszer a fiúk szünetben bent maradtak az osztályban, összehújták, kuncogtak és valamit sugdostak titokzatosan.

Már régen nem játszottak. A padok tetején ültek szünetben és vicceket meséltek egymásnak. Öcsi elunta és kiment a folyosó végébe, olvasni. Izgalmas könyv volt, elraboltak benne egy embert.

Tamás táskájában egy rongyos kis könyv lapult, piroskalapos nő volt a címe és egy buta

csokoládós kép volt rajta.

— Végre! — gondolta egyszer Öcsi, — újra lesz rablópandur a sok bujaság helyett. — Tamásékhöz készültek, ott kert is volt, meg veranda és lehetett mindent játszani.

— Elvigyem a focilabdámat? — kérdezte örömmel.

— El.

— Fogunk rablópandurozni is? — igyekezett bizonyosságot szerezni és kis öklével vígan dörömbölt a Tamás hátán.

Délután szép idő volt, tavaszi szél. — és Öcsi szőke haját Anyuka simára kefélté.

Tamáséknál vendégek voltak. Két lány is, copfosak. Lili meg Zsuzsi.

Öcsi elfintorította az orrát:

— Minek hívtad most ide ezeket a vacak nőket? — sügta a Tamás fülébe.

— Nem hívtam. Jöttek. És nem vacakok.

— mondta gyorsan Tamás és elfordult.

Lilin kék ruha volt, Zsuzsin meg piros, folyton egymásra néztek és nevettek. Tamás meg Pisti lövészjátékot hoztak elő. A lányok dobtak először. Csaltak.

— Hű, most Tamás mindjárt föl fogja őket pofozni, — gondolta riadtan Öcsi, mert sötét emlékei voltak.

De Tamás oldalabökte Pistit, mindketőtüknek piros volt még a füle is, lesütötték a

Chamberlain újabb nyilatkozata az angol alsóházban

Tagadta, hogy az angol kormány Németország ellen bekerítő politikát akarna folytatni. — A világhatalomban való osztozást se vitatja el a németektől, csak az erőszakos módszereket akarja kizárni. A lengyelvédő nyilatkozat nem vonatkozik határkérdésekre, csak Lengyelország függetlensége fenntartására

Londonból jelentik: A lengyelvédő pénteki angol-francia nyilatkozat vitáját tudvalevőleg ugyanakkor hétfőre halasztották. A vitát Greenwood képviselőnek, az ellenzék helyettes vezérének vitaindító nyilatkozata vezette be. Ezután Chamberlain miniszterelnök szólalt föl és ismét hangzott, hogy pénteki nyilatkozata csak ideiglenes volt, mely nagy vonalakban vázolta Anglia és Franciaország együttes álláspontját. Most ki kell emelnie, hogy

a védő szavatossági nyilatkozat nem vonatkozik jelentéktelen határkérdésekre, hanem csak arra az esetre, ha Lengyelország függetlensége kerülne veszélybe.

A kérdés nagy összefüggésben van más államok helyzetével, s ezekkel is megállapodásra kell jutni. A kénytelenségek összetolultak, s azokból közösen kiutat kell találni. Senkise sajnálja jobban, mint ő, hogy szembenállások megszervezésébe kellett bonyolódnia, de ez nem ellenségeskedés indulatból történik, hanem éppen az ilyen indulatok általános leszerelését akarja elérni.

— Nem kívánunk — mondotta — a nagy német népre más sorsot és alárendelt helyzetet rákényszeríteni, hanem éppen olyan szabadnak kívánjuk, mint magunkat. Csak a világ fölötti uralom megszerzésének erőszakos módja az, amit megszüntetni akarunk, de a szabad világversenynek útjába nem állanak, azt megbénítani senkinél se akarjuk.

A továbbiakban azt fejtegette Chamberlain, hogy a váratlan támadások elleni biztonsági rendszer kiképzése nem korlátozódik bizonyos elszigetelt esetekre, s így például csak Lengyelország támogatására. A tény azonban az, hogy Németország minden szomszédja fél az ő terjeszkedni akarásától, s ez a helyzet tolja előtérbe azt a látszatot, mintha Németország ellen akarnának biztonsági rendszert szervezni.

— Ha ez félreértés, — mondotta Chamberlain, — akkor nem lesz szükség

szemüket és úgy tettek, mintha nem látnák a kockát. Nem pofozták meg a lányokat.

Később Lili mamája odaült a zongorához: — Kislányok, mutassátok meg, mit tanultatok a tánciskolában! Tanítsátok meg a gavalérokat táncolni.

— Hogyisne! — várta Őcsi a Tamás tiltakozását, — én ilyen hülyeséggel nem foglalkozom!

De foglalkozott. Átfogta a Lili derekát, lenézett mereven a lábára és esetlenül lépegetni kezdett.

— Bal, jobb... — kiabált Lili és úgy nevetett, hogy ugráltak a copfjai. Nemsokára azonban feljajdult és fogta a lábát.

— Jaj, a lábam... Buta! — mondta mérgesen.

— Na, a „butáért“ pof jár! — De Őcsi megint tévedett. Tamás zavarodottan megállt, behúzta a nyakát, alig mert Lilire nézni.

— Izé... nem akartam... — molyogta. Szánalmas látvány volt most Tamás. Tamás, a haramia!

A néni elment Őcsi mellett:

— Hát te mit ülsz itt egyedül, Őcsike?

A kisfiú ott gubbasztott a széken, szomorúan kalimpáló lábbal.

— Rablópandurt... szeretnék játszani. — mondta rekedten és félt, hogy elsiroja magát.

a támadások elleni felkészülésnek Németország ellen fordulnia. Bármi lesz is a támadás-kizárásokra vonatkozó megbeszélések eredménye, az nem fenyegetés Németország ellen. A bekerítési politika emlegetése csak szóbeszéd.

Ezután Chamberlain a Szovjettel való kapcsolatkeresésről szólott. Nem állítja, hogy Anglia és a Szovjet között nincs világnézeti különbség. De nem erről van szó, hanem önvédelemről, amiben lehet közös érdek a Szovjettel. Bármily világnézetiük is egyezhetnek abban, ha közös érdekeikre közös eljárási módot akarnak találni.

Chamberlain így végezte beszédét:

— Az angol kormány mindent elkövet, hogy a népek és államok közötti bizalom helyreálljon. Reméli, hogy mostani eljárása nem háborúhoz, hanem a bizalom helyreállításához fog vezetni.

A lengyelvédő nyilatkozat bejelentése a lordok házában.

Londonból jelentik: A lordok háza hétfői ülésén Halifax külügyminiszter adott ismertetést a lengyelvédő angol nyilatkozatról, s a nyomában

támadt külpolitikai helyzetről. Bevezetőül a külügyminiszter elmondotta, hogy örömmel várja Beck lengyel külügyminiszter látogatását. Azután arról szólott, hogy az utóbbi napokban veszedelmes jelenségek kirobbanása fenyegetett Lengyelország és Németország között. Ennek megelőzésére és elhárítására történt az, hogy az angol kormány annak a védő nyilatkozatnak a kijelentésére határozta el magát, amit Chamberlain miniszterelnök az alsóházban pénteken fölolvastott. Ez kapcsolatban

a világ visszhangzik attól az állítástól, hogy Anglia a Németország ellenséges bekerítését akarja. Semmisen áll távolabb Angliától, mint ennek a szándéka.

Azután azt magyarázta Halifax, hogy Anglia maga európai politikájában mindig az erők egyensúlyának a fenntartására törekedett, mert ez biztosítja legjobban a békés fejlődést. Most is csak erről az egyensúlyozó közbelépésről van szó, mely senkivel szemben sem ellenség, hanem mindenki iránt barátságos akar lenni.

A lordok nagyjában helyesléssel fogadták a bejelentést. Lord Arnold azonban a következő felelőszóval tette:

— A történelem majd megállapítja a kormány pénteki nyilatkozatáról, hogy ez volt a legveszedelmesebb és legkevésbé bölcs lépés Anglia legújabb kori kormányzatában.

A Szovjet nem vállal új kötelezettségeket.

Moszkvából jelentik: A Szovjet távirati irodája hivatalosan cáfolja Havas távirati irodának azt a hírért, amelyet elsőnek a francia lapok vettek át, hogy Szovjet-Oroszország Lengyelországnak háború esetén hadianyagot szállítana. Azt a hírt cáfolja, hogy szükség esetén a Szovjet elzárna a német nyersanyagpiacot. A Szovjet távirati irodája jelentés szerint ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert ilyen ígéretet senkinek sem adott Lengyelországnak és a Szovjet nincs abban a helyzetben, hogy új kötelezettségeket vállaljon.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradai egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspáspstorunk védnökösége alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zarandoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarandoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait!

Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.

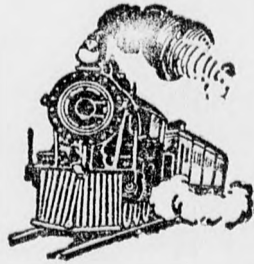
visszaérkezés: június 2-án reggel

A zarandokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubjana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autóköröset.
5. Csomagok őrzése a velencei s firenzei állomáson, ki- s bevitelle Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többlet fizetnek. **Jelentkezési határidő: 1939 május 10**

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egyharmad része jelentkezéskor fizetendő, a többi összeg május 10-ig fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK“ kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.) **A rendezőbizottság**

Száz éve született Biró Béla, az erdélyi római katolikus egyházmegye nagynevű kanonoka, aki az egyházmegye első lapját alapította

Most lesz századik évfordulója annak, hogy Biró Béla, a kivételes tudású székely főpap megszületett. Ebből az alkalomból kiváló munkatársunk Biró Lajos, az alábbi értékes emlékeztető cikket írta róla:

Székelyudvarhely, április hó.

Biró Béla, az erdélyi római katolikus egyházmegye egyik széplelkű papja volt, akit nagy tudás, állandó munkásság, puritán egyszerűség és szerénység jellemezte.

Ősrégi székely családból 1839-ben született Máréfalván (Udvarhely megye) és meghalt 1905-ben Kolozsvárt. Középiskolai tanulmányait részben a székelyudvarhelyi, részben pedig a gyulafehérvári római katolikus főgimnáziumban végezte. A hittudományokat a budapesti tudományegyetem teológiai karán hallgatta.

Pappászentelése után (1863) kezdetben az egyházmegyei papnövevények lelkiigazgatója, később gyulafehérvári liceumi tanár és tanulmányi felügyelő volt. Főpásztor, alig hétéves tanárkorában, a gyulafehérvári római katolikus főgimnázium igazgatójává nevezte ki s ebben az állásban működött 1870—1882-ig, amikor a Státusgyűlés bizalma az igazgatótanácsi előadói székbe emelte. A kolozsvári egyházközség 1890-ben, Éltés Károly dr halála után, plebánosává választotta meg s ott működött egészen haláláig.

Mindenk munkakörét mintaszerűen, lelkiismeretesen töltötte be, amiért kezdetben szentszéki tanácsosi, majd pedig kanonoki, apáti és prelátsági kitiüntetésben részesült.

Amikor francia abbéra emlékeztető szép alakja naponként feltűnt a kincses város főterén, mindenki a legnagyobb tisztelettel köszöntötte. Amilyen szép volt az élete, olyan szép és meghatározó volt halála is, melynek bekövetkezése előtt, a szent utraloval ellátva, búcsúszózatot intézett a halálos ágyát körülálló paptestvéreihez. Amint életében példátadó lelkiismeretes működésével az élen állott, úgy áll az élen a házsongárdi temető bejáratánál, a nagy férfiak társaságában, sirja és magasra emelkedő márvány síremléke is, amely előtt néma megilletődéssel és szent kegyelettel megy el az utókor gyermeke is.

Biró Béla az irodalom iránt nemcsak érdeklődött, hanem annak — ugyszólván — élete végéig érdemes és lelkes munkása is volt. Már pesti papnövevénykorában feltűnt az erdélyi történelemből merített dolgozatával és Nazianzi Szent Gergely „Bánat és könyörgés” című görögnyelvű művének magyar nyelvre való átültetésével. Fittal tanár korában számos cikket írt a Státusgyűlésekkel kapcsolatban a fővárosi lapokba. Éltés Károlyval együtt, akivel egy sirban is pihen, — megalapította az egyházmegye első lapját, *Egyházi és Iskolai Hetilap* címen. Majd ennek megszűnése

után szerkesztette az *Erdélyegyházmegyei Értesítőt*.

Sokat buzgólkodott az Erdélyi Római Katolikus Irodalmi Társulat megalakítása érdekében s amikor a megalakult, szerkesztette annak hivatalos lapját, a *Közművelődést*, amelyben számos iskolai, nevelésügyi és szépprózai cikke jelent meg. Igazgatósága idején „Pár irányesme a latin nyelv tanítására nézve” címen értekezést írt a gyulafehérvári római katolikus főgimnázium 1872 évi Értesítőjébe.

Elköltözködik egy város Amerikában

Egyetlen gyárból élt az egész város, amely most megszűnik,
mert a gyár leállt

Newyork, március hó. Chichester amerikai városka és Newyork államban fekszik. Lakóinak száma ezer. A városka a Catskill hegység közepén terül el, kicsit elkülönülve a nagyvilágtól, hatalmas erdősegektől övezve. A Chichesterbe vezető út nem a legjobb. Minek is? Naponként két-szer omnibusz közlekedik rajta, de rendszerint üresen. A chichesteriek nem igen mozdulnak el otthonról, viszont a külvilág nem kívánsi erre az Isten háta megetté kisvárosra.

Az eladó város.

Chichester most eladó. Egészen komolyan eladó. Hogy miért, kitudni az alábbiakból Chichesternek van egy temploma, városi vigadója, ahol néha filmeket adnak elő, néha táncolnak. Van egy háza, ahol az összes hivatalok irodái vannak, van postája, kis kórháza és egyetlen kereskedése, ahol minden kapható. De mégsem ez a legfontosabb, hanem a gyár, amely miatt a városka most eladó.

A gyár Chichester központja és élelmezője az egész városkának. A város összes lakói emberemlékezet óta a gyárban dolgoztak. A gyár most beszüntette üzemét és eladó. Aki pedig a gyárat megveszi, a várost is megkapja, mert a város a gyár nélkül nem tud megélni. Amikor még Chichester nem létezett, néhány tucat család élt ezen a helyen és halászattal meg halkonzervek készítésével foglalkozott. Körülbelül ötszáz évvel ezelőtt valaki fűrésztelepet épített, amelyet hetvenöt év előtt gy bizonyos Chichester Lemuel nevű ember vett át. Róla nevezték el a várost is. A telep egyre nagyobbodott tulajdonost

Van két nagyobb történelmi korrajza is. Az első „A hontalanok” címmel 1830-ban jelent meg. Ennek tárgyát a Székely Mózes, Básta György és Boeckai István-féle villongások idejéből veszi és két család történelmével kapcsolatban meghatározó módon festi annak a kornak szomorú eseményeit. A másik 1901-ben jelent meg Vallási harc az apa és fia között. Szent István és a székely rabauának korából való tárgyat doigoz fel ebben s az apa és fia egymással szemben állásában a pogányság és a kereszténység küzdelmét eseteti színes nyelvezettel. Utolsó műve, amely 1902-ben jelent meg, „Kongrua és autonómia” címet viseli. A cím mutatja a tárgyat, amelyet élelátással és bölcseséggel világít meg.

A feltámadás magasztos hetén gondoljunk kegyelettel a székelység e nagy fiára és áldjuk emléket a száz esztendővel ezelőtt született kiváló nevelőnek, a széleslátókörű tanügyi férfiúnak, a jelestollú írónak és nemeslelkű főpapnak.

BIRÓ LAJOS.

változtatott és egyike lett Amerika legnagyobb butorgyárainak, amely igen sok butort szállított Délamerikába és Európába.

A gyár tartja el az egész várost! Nagyapa, apa, fiu, unoka, az egész család a gyárban dolgozik. Ha egy fiu születik, már előre biztos volt, hogy a gyárba megy. A gyár többszáz munkást alkalmazott és szépen is fizetett. Heti huszonöt dollárt. A gyermekek is igen korán bekerültek a gyárba. Bizonyos, hogy Chichesternek iskolája is van, de a legtöbb gyermek csak két évet szokott ott tölteni. De minek is tovább? Chichesterben csak asztalos és esztergályosmunkát kell tudni.

Az utolsó tél...

A városka gyorsan fejlődött. Csak kevesen távoztak belőle, mert a gyár mindenkinek megélhetést biztosított. Rendőrsége nem volt Chichesternek. Az egyetlen város a világon, ahol rendőr nincs. Minek is. Chichesterben sohasem történtek büntények. Azután jött a nagy gazdasági válság és 1930 óta Chichester lassanként leromlott. Egy ideig a gyár még százötven embert foglalkoztatott, de a mult őszkor már csak harmincöt munkása volt és a munkások naponként csak egy dollárt kaptak. Novemberben azután a gyár leállt. Nem voltak megrendelések, ellenben annál több az adósság. Az idei tél nagyon szomorú volt a chichesteriek részére. A városka egyetlen orvosra mesélte, hogy egyetlen betege sem volt, bár Chichesterben grippejárvány dühöngött.

Az anyakönyvvezető arról panaszkodott, hogy egy év óta nem kötöttek egyetlen házasságot sem.

A kereskedő alig árusít valamit. Az emberek ezen a vidéken szárazfőzelékből és halakból élnek, amelyeket a közeli folyóban halásznak. A város lakossága munkanélküli segélyből él. Közben abban reménykedik, hogy akad valaki, aki a gyárat megveszi és akié a gyár, azé a város is. Ha a gyár gazda nélkül marad, a város lakóival együtt lassan, de biztosan tönkremegy. Az egyik munkás, aki ötvenegy év óta a gyárban dolgozott, ezeket mondta:

— Semmi mást sem ismerünk, csak Chichester és a munkánkat. Semmi mást nem tudunk és nem is vagyunk már arra képesek, hogy másvalamit tanuljunk. Ha a gyár továbbra is zárva marad: Isten legyen nekünk irgalmas...

VISSZAHELYEZTEK ÁLLÁSÁBA SZATMÁR MECHURCOLT FŐMÉRNÖKÉT. Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk annakidején arról, hogy Goschi Mátyást, Szatmár város főmérnökét, a város vezetősége azzal az indokolással, hogy a főmérnök szabadságát külföldön töltötte, elhcsátotta állásából. Goschi a város határozata ellen a közigazgatási bírósághoz fordult, amely elsőfokon helyt adott a főmérnök keresetének. A város tovább fellebbezett, de a fellebbezést a bucaresti felső közigazgatási bíróság is elutasította és elrendelte Goschi Mátyás főmérnöki állásába való visszahelyezését.

Húsvéti ünnepre

III legszebb, legjobb minőségű férfi-, női-,
és gyermekcipőket jutányos áron

PÁLL cipőüzletében

III szerezheti be!
Kirakati árainkat kérjük megtekinteni!

Nagyvárad, Park-szálló épület, str. Dr. Lazar Aurel No. 1.

Nagyheti szertartások a nagyváradi római katolikus templomokban

A székesegyházban:

1. Nagyszórdán délután 3 óraor vecsernye és Jeremiás siralmi.

2. Nagycsütörtökön d. e. 9 óraor ünnepélyes szentmise, olajszentelés és lábmosás szertartása. Délután 3 óraor vecsernye és Jeremiás siralmi.

3. Nagypénteken délelőtt 9 óraor csonkamise, Krisztus szenvedéstörténete (Passio), keresztcsokolás, az Oltáriszentség sirbatétele. Délután 3 óraor vecsernye és Jeremiás siralmi. Este fél 7 óraor az Oltáriszentség elvitele a szent sírból.

4. Nagyszombaton délelőtt 9 óraor ünnepélyes szentmise és papszentelés, utána vecsernye. Délután 6 óraor feltámadási szertartás.

5. Husvétvasárnapján délelőtt 10 óraor ünnepélyes szentmise.

Délután 3 óraor ünnepélyes vecsernye.

A délelőtti istentiszteleteken mindennap Fiedler István püspök celebrál és a szentbeszédet is ő tartja.

A Váradolasi szentlélek plébánia-templomban.

Nagyszórdán este félhétkor Jeremiás próféta siralmi, utána liturgikus szentbeszéd.

Nagycsütörtökön délelőtt 9 óraor szentmise, közös szentáldozás, oltárfosztás. Este félhétkor Jeremiás próféta siralmi, utána liturgikus szentbeszéd.

Nagypénteken délelőtt 9 óraor csonkamise, passio, szentbeszéd, szentkereszt tisztelet. Este negyedhétkor Jeremiás próféta siralmi, félhétkor keresztuti ájtatosság. Hét óraor befejező liturgikus szentbeszéd és szentségbetétel.

Nagyszombaton, reggel hét óraor tüzszen-telés, husvét gyertyaszentelés, keresztut szentelés és a keresztcségi fogadalm megújítása, utána szentmise. Este hét óraor föltámadási szertartás ünnepi körmenettel. Vasárnap reggel hétkor, nyolckor, félhétkor és félhétzénköz szentmise. A félhétzénköz nagymisén Maludi Károly mondja első szentmiséjét.

Husvét hétfőn a vasárnap sorrendben szent-misék, vasárnap és hétfőn este félhétkor esti ájtatosság lesz, vasárnap este szentbeszéd.

A váradujvárosi plébánia-templomban.

Nagyszórdán délután 3 óraor Jeremiás próféta siralmi, este 7 óraor keresztuti ájtatosság.

Nagycsütörtökön délelőtt 9 óraor nagymise, oltárfosztás, délután 3 óraor Jeremiás siralmi.

Nagypénteken délelőtt 9 óraor Passió, kereszt tisztelet, csonkamise, sirbatétel és szentbeszéd. Délután 3 óraor Jeremiás siralmi. Este 7 óraor keresztuti ájtatosság és szentségbetétel.

Nagyszombaton reggel 7 óraor az Oltáriszentség kitétele a szentsírba. Délelőtt 8 óraor tűz, husvét gyertya és keresztut szentelés, majd nagymise. Este 7 óraor feltámadási szertartás és körmenet.

Husvét első napján reggel 7 óraor étel szentelés, 8 és 9 óraor szemise. 10 óraor ünnepi

szentmise, szentbeszédet mond Mellau István, kamarás, plébános, fél 12 óraor szentmise. Délután 3 óraor ünnepi vecsernye.

Husvét másod-napján ugyanaz a szentmise rend, a 10 órai szentbeszédet Dorsonszky József, segédlelkész tartja. Délután 3 óraor ünnepi vecsernye.

Gyónatások mindennap reggel 7 órától és a szentmisék alatt.

A premontreiek templomában.

Virágvasárnap kezdődött és Nagypénteken este végződik a nagybőjti lelkigyakorlat. A lelkigyakorlatot — mint megirtuk — Péter Vitéz Berard ferencendi plébános tartja.

Vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken este szentbeszéd és ezeknek a napoknak reggelén 7 óraor elmélkedés.

Nagyszórdán délután 4 óraor Jeremiás próféta siralmi.

Nagycsütörtökön délután 4 óraor Jeremiás próféta siralmi, este 11-től 12-ig szentóra.

Nagypénteken délelőtt 9 óraor csonkamise, délután 2-től 3-ig elmélkedés Jézus hét szaváról, 3-tól 4-ig passio, 4 óraor Jeremiás próféta siralmi, 6 óraor keresztuti ájtatosság, utána szentbeszéd.

Nagyszombaton este fél hétkor föltámadási szertartás.

Husvétvasárnap és husvéthétfőn szentmisék a rendes vasárnap időben.

A kapucinusok templomában.

Nagycsütörtökön délelőtt 9 óraor szentmise közös szentáldozás.

Nagypénteken délelőtt 9 óraor csonkamise, délután félnégykor keresztuti ájtatosság.

Nagyszombaton reggel 8-kor, 9-kor szentmise este 6 óraor föltámadási szertartás.

Husvétvasárnap és husvéthétfőn szentmisék a rendes időben.

A Kapucinus atyák szeretettel kérik a hívőket, hogy a szentsír díszítésére hozzanak néhány szál virágot.

A váradvelencei plébánia-templomban.

Nagyszórdán délután 3 óraor Jeremiás próféta siralmi.

Nagycsütörtökön délelőtt 9 óraor szentmise, oltárfosztás. Délután 3 óraor Jeremiás próféta siralmi.

Nagypénteken délelőtt 9 óraor csonkamise, előtte szentbeszéd. Délután 3 óraor Jeremiás próféta siralmi.

Nagyszombaton reggel 6 óraor tüzszen-telés, keresztut szentelés, utána szentmise. Este 6 óraor föltámadási szertartás.

Vasárnap reggel 7 óraor ételszentelés. 8 óraor, 9 óraor szentmise. Délután 3 óraor ünnepi vecsernye.

Hétfőn 8 óraor és 9 óraor szentmise. Délután 3 óraor ünnepi vecsernye.

Százötvenezer leiben állapították meg a kisebbségi felekezeti iskolák segélyalapiját Szatmáron

Negy évre visszamenőleg megkapják a nyugdíjasok a tizenkét-százalékos többletet

Szatmár. Saját tud. Szatmár város új költségvetését az elmúlt hét utolsó napjaiban három fő tisztségviselő vitte fel a kolozsvári királyi helytartósághoz.

A főtitviselők egyúttal felvitték a kisebbségi iskolák együttes beadványát is, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a város abból a 4 és fél millió leiből, amelyet különböző segélyek címen irányoztak elő, csak 50 ezer leit akar juttatni a kisebbségi felekezeti iskoláknak.

Egy másik beadványt a városi nyugdíjasok intézték a királyi helytartóhoz. A nyugdíjasok ebben azt sérelmezték, hogy a város vezetősége nem hajtotta végre azt a négy évvel ezelőtt kiadott miniszteri rendeletet, amelynek alapján a városi nyugdíjasok illetményét 12 százalékkal felemelték.

A királyi helytartóság mindkét beadványt kedvezően intézte el. A kisebbségi felekezeti iskolák segélyét 150 ezer leire emelte fel, míg a nyugdíjasok részére, négy évre visszamenőleg, felvettette a 12 százalékos többletet.

A költségvetés végösszegét egyébként 600 ezer leivel csökkentették.

Otezeréves a strassburgi Münster

Félezer éve van, hogy Strassburg városa világhírű székesegyházának elkészültét ünnepelte. Johann Hültz 1439-ben helyezte el a zárókövet a strassburgi Münster 142 méter magas tornyának a csúcsára.

160 éves munkának a befejezését jelentette ez az esemény és Erwin von Steinbach csodálatosan szép álma ekkor teljesedett be. Strassburg városa az idén június 24-én üli meg a jubileumot: pontosan azon a napon, amelyen fél évezred előtt a székesegyházat felszentelték.

Nagyszabású egyházi, zenei és irodalmi ünnepségekre készülnek: az „Oeuvre Notre-Dame“ múzeumban és a Rohan-kastélyban új termetek avatnak fel, amelyek teljesen a strassburgi Münster történetének lesznek szentelve. Erwin von Steinbach eredetileg két tornyot tervezett a székesegyház számára, halála után azonban 1938-ban Ulrich von Ensingen a két tornyot a harmadik emelet magasságában egyesítette és a 66 méter magas erkély fölött már csak az északi torny emelkedik. Idáig a torony négyszögletes, ettől kezdve nyolcszögletesé válik. Hat emelet van a torony további részén és a hatodik emeletről 8 nyitott csigalépcső nyílik.

Aki nem szédül, az a teljesen szabadon fekvő lépcsőkön tovább folytathatja útját egészen a torony csúcsáig. Fent, 140 méter magasságban, egy körörszán 1 m. 70 cm.-es kereszt emelkedik. Eredetileg a Szűz Anya szobra is itt volt elhelyezve, de később lehozták és most a székesegyház belsejében látható.

A strassburgi Münster csodálatosan szép tornya 500 éves múltja alatt sokszor forgott veszedelmekben. Az 1870-es német-francia háborúban egy ágyugolyó el is találta, de szerencsére nem okozott nagyobb kárt benne. 30 év előtt egyszerre olyan jelek mutatkoztak, amelyek arra mutattak, hogy a tornyot a bedőlés veszedelme fenyegeti. Szakértők vizsgálták meg a 800 tonnás torony talpatát és véleményük alapján gyorsan hozzáfogtak az alap megerősítéséhez. Még a németek kezdték meg a munkát 1906-ban, de már a franciák fejezték be 21 évvel később, 1927-ben. Knauth és Dauchy építészek egészen új technikai feladatok megoldásával találták magukat szemközt, sikerült minden nehézséget leküzdeniök és fél ézedév után a strassburgi Münster ma szilárdabban áll, mint valaha.

Az idei jubileumi ünnepségen egész Franciaország képviselve lesz, de alkalmasint a gótika sok ezer külföldi barátja is elzarándokol a középkori építész csodálatos emlékének ünnepségeire.

Egész könyvtárt pótol a Spiragó

Felnöttek Katekizmus

A vallási ismereteknek és kitünöbnél-kitünöbn predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincseshányája. Tizenhárom nyelv e fordították le. Németben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és rátekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

kötve 450 lei, füzve 360 lei és portó. Utánvét 20 lejjel csak drágább.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Beltől: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Külföldi: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Előfizetőinkhez!

Ismételten felkérünk minden előfizetőnket, akik előfizetési díjukkal hátralékban vannak, hogy ezen hátralékukat részünkre azonnal kiegyenlítsék sziveskedjenek, miután egyébként nem garantáljuk lapunk további küldését.

Biztosra vesszük, hogy felkérésünknek minden érdekelt azonnal eleget fog tenni.

MEGHALT ÖZV. PÓSTA BÉLANÉ. Kolozsvárról jelentik: A régi Kolozsvár egyik sokat szereplő s közszeretettnek örvendő uriaszónya, özvegy Posta Béláné, született Horváth Julia költözött el vasárnap éjszaka hetvenhárom éves korában az élők sorából. Posta Béláné, Posta Béla egyetemi tanár özvegye. Férje, mint egyetemi tanár, tagja volt Kolozsvár törvényhatósági bizottságának s hosszú időn keresztül tevékenyen működött ebben a tisztségében. Az elhunyt uriaszonyt gyermekei, dr Posta Lajos és Deniflée Imréné, született Posta Mária gyászolják. Temetése kedden délután 3 órakor volt a köztemető halottas kápolnájából, igen nagy részvét mellett.

Egyelőre még alkalmazni kell a levelekre a repülőbélyegeket! Bucurestiből jelentik: Az új postai díjszabás ismertetése alkalmával közöltük, hogy a jövőben a leveleken és levelezőlapokon nem kell külön alkalmazni a posta és a repülőbélyeget, hanem csupán postabélyeget kell azokra ragasztani. Addig is azonban, míg az új bélyegek elkészülnek, a posta vezérigazgatóságának rendelkezése értelmében a repülőbélyegek továbbra is alkalmazandók, még pedig olyképpen, hogy a díjszabásban foglalt összegből levonják a repülőbélyeg összegét s a különbözetet postabélyegben alkalmazzák. A kulturális bélyeget viszont már nem kell ráragasztani a képeslapokra.

DIPLOMÁCIAI LÉPÉS EGY HOLLYWOODI FILM ELLEN. Newyorkból jelentik: George Messersmith, az Egyesült Államok helyettes külügyi államtitkára, hivatalosan felkérte Will Hayst, az amerikai filmcenzura vezetőjét, tiltsa be a Goldwyn-cél által 1.300.000 dollár költséggel készített „Tizenhárom elrepültek” című látványos filmet, mert a tragikus kimenetelű filmtörténet elriasztja a közönséget a júniusban az Atlanti-óceán fölött meginduló légitforgalom használatától. Ez volt az első diplomáciai lépés, amelyet az Egyesült Államok kormánya egy hollywoodi film ellen tett.

Bénaóság veszélye fenyegeti Debu dr vezető-ügyészt, a sepsiszentgyörgyi dráma életbenmaradt áldozatát. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A sepsiszentgyörgyi véres dráma részletei még mindig foglalkoztatják a közvéleményt. Debu dr vezető-ügyész állapota rendkívül veszélyes és az orvosok még mindig komplikációktól tartanak. A revolvérgolyó ugyanis a gerincoszlopot is megsértette és Campianu dr, brassói sebésztanár szerint valószínű, hogy Debu dr alsó testére örökre béna marad. A rendőri vizsgálat már körülbelül tisztázta a részleteket. Hivatalos megállapítás szerint Koródi Rózsika Debu dr édesanyjától felszólító levelet kapott, hogy mondjon le fiáról, aki csak vagyonos leányt vehet feleségül. Ugy gondolják, hogy ez a levél indította útjára a véres eseményeket. A rendőrségnek az a törekvése, hogy megállapítsa, honnan szerezte Koródi Rózsika a revolvéret, egyelőre még nem járt eredménnyel.

A nők Finnországban kiszorítják a férfiakat a fogorvosi pályáról. Helsinkiből jelentik: Finnországban a legújabb hivatalos statisztikai adatok szerint a fogorvosi pálya kezd teljesen női foglalkozássá változni. A jelenleg gyakorlatot folytató 764 finn fogorvos közül 542 nő, a folyó évben kiadott harminc új fogorvosi oklevél közül huszonötöt női pályázók kaptak és a helsinki fogászati klinika harminc hallgatója mind nő.

Zürichi zárlat. Párizs 11.80 fél, London 20.86, Newyork 445.62, Brüsszel 75.07 fél, Milánó 23.42, Amsterdam 236.65, Berlin 178.50, Varsó 83.75, Belgrad 10, Bucuresti 337.

BESZAKADT HAT GÉPKOCSI ALATT EGY AMERIKAI FOLYÓ HIDJA. Newyorkból jelentik: Missisipi államban, Vitsburg város közelében, borzalmas tömegszerecséllenség történt. A Clean Creek-folyón átvezető híd alapjait kimosta a víz s a híd éppen akkor omlott be, amikor hat gépkocsi hajtott át rajta. A meggyengült híd nem bírta a nagy megterhelést s összerokkadt a teher alatt. A gépkocsik a folyóba zuhantak s az összes utasok a vízbefulladások. Eddig tizenöt holttestet húztak ki a vízből.

ESTE 8 ÓRÁKOR ZÁRNI KELL MÁRAMAROSSZIGETEN A KOCSMÁKAT. Saját tud. A máramarosszigeti katonai parancsnokság újabb rendelkezést bocsátott ki, melynek értelmében az összes kocsmák és bodegák nem este 9 órakor, hanem 8 órakor zárandók. Kivételt képeznek az éttermek, ahol a zárási időpont éjjel után 1 óra, de általában csak étkezéshez szabad kiszolgálni.

ZÁSZLÓANYA IMÁJA

A sepsiszentgyörgyi Mária Kongregáció zászlószentelésére írta: SZALAY MATYÁS

Boldogságos szent Szűz, hallgass meg imámat, mely leányainkért a szívemben támad! Ez a fehér zászló úgy lengjen feljűnk, Hogy áldásos legyen nappaluk és éjük! Jövőkük egére csillagodat tűzd ki, a gonosz csábítást közelükből üzd ki! Adj erőt a munkán, támasszad a gyöngét, mindenkinek köztük védd a lelke gyöngyét! Amikor fáradtak, pihentesd meg őket, s hogyha bánat éri, simogasd meg őket! Mindenkinek köztük teste-lelke mellett álljon őrt az égi anyai kegyelmed! A koszorújukba Te add a virágot, rajkon neki fészket a Te gondosságod! Leányálmaitat nyisd ki bimbózáásra, vezesd a szívüket életboldogságra! Töled tanulják meg, mi a jószág, szépség s hogy szent Fiad mellett minden gyönyörűség, öröklön-öröklé tartó gyönyörűség!

Már a nők is kalapot emelnek. Tokióból jelentik: A japán közoktatásügyi miniszterium etikett-bizottságot küldött ki, amely egyévi tanácskozás után elkészítette a társadalmi illemszabályok törvénykönyvét. Az új illemtörvény szerint nyugatias ruhát viselő japán nők közönséges alkalmával éppúgy kalapot tartoznak emelni, mint a férfiak.

HUSZONHÉT ÉVVEL EZELETT SÜLYLYEDT EL A TITANIC. Huszonhét évvel ezelőtt, 1912 tavaszán borzalmas tömegkatasztrófa híre döbbsentette meg a világot. A Titanic nevű hajó, amely fedélzetén 2224 utassal első útján volt, egy hatalmas jégheggyel összeütközött és elsüllyedt. A szerencsétlenség folytán 1513 ember elpusztult és az anyagi kár is óriási volt.

Ahol az elsőosztályú szálló olcsóbb a fogházi ellátásnál. Londonból jelentik: A Cork megye fogházában ösztön tizenöt fogoly eltartása személynként heti 28 fontba kerül. A megye zárszámadási bizottsága a fogházüzem beszüntetését javasolta, azzal az indokolással, hogy a foglyokat olcsóbban lehet elszállásolni elsőosztályú szállókban.

Adomány. Kozma Ádám részére N. N. Oradea 150 lejt adott. Eljuttatjuk.

Birói végzés alapján kilakoltatták a dévai „Bucuresti” kávéház bérlőit. Déváról jelentik: Özv. Grizmann Miksáné, a dévai „Bucuresti” kávéház és étterem tulajdonosa, kilakoltatási pert indított Radu Stefan és Fulga Gheorghe bérlők ellen, azzal az indokolással, hogy a bérlők beleegyeztek abba, hogy április 1-re kiürítsék a helyiséget. Mivel ígéretüket nem teljesítették, a bíróságtól kérte a kilakoltatási engedélyt. A bíróság el is fogadta a keresetet s elrendelte a helyiségek kiürítését.

* A London kötőde értesíti a nagyérdemű vásárló közönséget, hogy most, ünnep hetében csak csütörtök és pénteken lesz nyitva, midőn hallatlanan redukált árral árúsít és a vásárló közönség saját érdekében teszi, ha rezerválja szükségletének beszerzését ezen két napra.

Több mint tízezer repülőgép közlekedik Amerikában. Csikagóból jelentik: A Polgári Repülés Főhatósága (Civil Aeronautics Authority) legutóbb közzétett adatai szerint 1939 január elején 22.983 vizsgázott pilóta működött az Egyesült-Államokban. Ezek közül magánpilóta 10.876, női pilóta pedig 675. Ugyanebben az időben 11.150 repülőgép közlekedett az Egyesült Államok területén. A vitorlázó repülés sportja is élénk: a statisztika 221 vitorlázó gépről és 172 vizsgázott vitorlázó repülősről tud. A tervek szerint erősen hozzákezdnek a repülőszemélyzet ezaporításához, mert ez a fegyverkezés érdekei is megkívánják. Évente 20.000 új repülőgépet akarnak kiképezni.

* TAVASSZAL nemcsak a természet fiatalodik. AZ EMBER is, ha DREHER MARCIUSI SÜRT ISZIK!!!

ÜZEMBEHELYEZTEK ISMÉT A MÁRAMAROSSZIGETI JÉGGYÁRAT. Saját tud. A máramarosszigeti jéggyár ismét üzembe állt és a gyár igazgatósága felhívta a város közönségét, hogy a napi jégszükségleti igényét jelentse be. A tél folyamán a természetes jég veremlése el volt tiltva.

Tűzek Nagyváradon. Saját tud. Hétfőn este két könnyen vezedelmessé válható tűz pusztított Nagyváradon. Az egyik tűz a Calimanesco-utca 6. szám alatti házban tört ki, amely háznak zsinordélt fedele gyulladt ki. A kivonuló tűzoltók több mint egy órai megfeszített munka után megakadályozták a tűz továbbterjedését. — A második tűz a Nilgesz-telepen levő, Motilor-utca 7. számú ház udvarán tört ki. Az udvar végén levő fákamra gyulladt ki, eddig még ismeretlen okok és körülmények között. A tűz következtében a fákamara porrá égett.

Lopott, hogy esküvője előtt menyasszonyi fátylat vehessen. Szatmár. Saját tud. Előzményekben páratlanul álló ügyben fejezte be a nyomozást a bikszádi csendőrség. Pop Mária jómódú parasztlány megjelent a csendőrségen és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki a betört ablakon keresztül a lakásába hatolt és onnan kétezer lejt ellopott. A csendőrség megállapította, hogy a betöréses lopást Pintea Anna követte el, akit azonnal előállítottak. A leány bevallotta, hogy a betörést tényleg ő követte el. Husvétkor lett volna az esküvője, mivel azonban szegény leány, nem tudott magának menyasszonyi fátylat venni. Ezért elhatározta, hogy bármilyen eszközzel, de szerezze valahonnan pénzt. Megtudta, hogy a szomszédjában lakó Pop Mária-nak nagyobb összegű megtakarított pénze van. Amikor az asszony nem volt otthon, behatolt a lakásba és a karosládából kétezer lejt magához vett és ezen már másnap megvásárolta a fátylat. A csendőrség a szerencsétlen leányt az ügyészség fogházába szállította.

Temetések. Bleján Rózsika 17 éves korában meghalt Les községben. Temetése április 4-én lesz Les község temetőjében. — Ortenzia Zacharia szül. Mihai, C. F. R. főtisztviselő felesége 61 éves korában meghalt Nagyváradon Contanța-u. 22. számú lakásán. Temetése folyó hó 5-én lesz Turnu Severinben. (Caritas.)

CIPŐ... szükségleteit husvétra legolcsóbban, prima minőségben beszerezheti... MUHARY cégnél... ORADEA, Bu! Regele Ferdinand 9

Színes pósta

DACHSTEIN vidékén különös természeti jelenséget figyelhetnek meg a turisták: pusztul a gleccser. Különösen a Gosau-gleccser pusztul egyre rohamosabban. Megállapították, hogy fél évszázad alatt 50 millió köbméterrel lett kisebb s ahol még harminc évvel ezelőtt kékeszöld jégmezők terültek el, ma virágzó alpesi növényzet díszlik. A hallstadti gleccser ugyancsak eltűnőben van, noha nem apad olyan gyorsan, mert nincsenek kitéve a délutáni napsütésnek, ami különösen nyáron a gleccserek pusztulását okozza. A természetkedvelőknek ugyan még jóideig alkalmuk lesz a gleccserekben gyönyörködni, mert a pusztulási folyamata évtizedekig eltarthat, ami azonban bizonyos, hogy ez a két gleccser néhány emberöltő alatt teljesen megsemmisül, hacsak az éghajlat meg nem változik.

A **JAPAN-KINAI** háború következtében Kínában erősen visszaesett a könyveknek kiadása. Különösen az európai művek fordítása és kiadása terén tapasztalható erős hanyatlás. Négy évvel ezelőtt még négyszáz európai könyv jelent meg kínai fordításban, 1936-ban már csak 325 és 1937-ben mindössze 100. 1938-ban ez a szám valószínűleg még kevesebb, de erre az évre vonatkozólag még nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok. Az 1937-ik évi kínai fordítótudalom 60 angol, 20 német, 10 orosz és 5 francia könyvet foglalt magában.

BIRMINGHAMBAN nagy botrányok közben tárgyalta a városi tanács a városi légvédelmi felszerelésének fogyatékoságát. A leleplezésről kiderült, hogy a kiosztandó 389.000 gázálarchoz 147.000 alkatrész hiányzott, a gázálarok fele nem illett tulajdonosaik fejére, a háromszázezer lakos élelmézéséről nem történt gondoskodás, a légvédelmi személyzetnek alig fele részessül kiképzésben. S a szükséges technikai felszerelésnek csak 1,6 állott rendelkezésre. Az egyik városi tanácsos a nyilvános keretekben ásott fedezékeket „patkányutaknak” nevezte és felszólította a közgyűlést, hogy sürgősen tanulmányozza a németországi légvédelmi berendezéseket.

EGY ANGOL repülőgéptervező légi gőzmozdony készítésével foglalkozik. Kísérletei során sikerült nem rozsdásodó acélból 46 lóerős turbínagőzgépet előállítani, amely akkora, mint egy — férfikalap. A feltaláló reméli, hogy csekély tökéletesítéssel olyan könnyű gőzgépet készíthet, amely nagyobb repülőgépeket hajthat. A gőzüzemű repülőgépek előnye a benzinmotoros gépekkel szemben a teljes tűz- és robbanásmentesség, ami főként a hadirepülőgépeknél lesz igen fontos. A tervező jóslata szerint a közel jövő léghadereje ágyúkkal felszerelt gépzemű páncélos légitáncokból és torpedorepülőkből fog állani.

DANIÁNAK 3.777.000 lakosa van. A dán statisztikai hivatal most kiadott jelentése szerint ez a számadat 1938 július 30-ig érvényes. Az elmúlt év ugyanezen időpontjában megállapított 3.749.000-el szemben a szaporulat tehát 28 ezer, amely felülmúlja az előző háromévi 26 ezres, 25 ezres, illetőleg 24 ezres szaporulatot.

A nemzeti spanyolok címere.

KÖZGAZDASÁG

Máramarossziget és Szatmár között helyreállt a személy és áruforgalom

Szatmárról jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely részletesen szabályozza a szatmár—máramarosszigeti személy- és áruforgalmat. A rendelet értelmében az ország bármelyik állomásán továbbra is elfogadják a hosszúmező—máramarossziget—borsai vasútvonal mentén fekvő községekbe címzett áruküldeményeket és ugyanoda személyszállítási vasúti jegyeket is kiadnak. A CFR az áruszállítványokat az ország belsejéből vasúton Szatmárig hozza. Itt átrakják a bikszádi keskenyvágányú vonatra és felviszik Avasföfaluiig, ahonnan tehergépkocsikon továbbítják Máramaros megyébe, a jelzett címre. Máramarossziget az ország belsejébe feladott áruküldemények

szintén ezt az utat teszik meg Szatmárig, ahonnan vonaton továbbítják a címzett részére.

Hasonló módon bonyolítják le a személyforgalmat is. De azon utasok részére, akik nem óhajtanak a bikszádi kisvonaton utazni, hanem a szatmár—szigeti utat CFR-társaságépkocsin akarják megtenni, a jegypénztárak csak Szatmárig adnak jegyet. Szatmáron autóbusz jegyet kell váltaniok, ami némileg megrágtítja a Szigetre való utazást. Azok részére viszont, akik az előírt módon — Szatmárról Avasföfaluiig kisvonaton és onnan társaságépkocsin utaznak Szigetre, — az utazás nem lett drágább.

A „Csík” erdőgazdasági szövetkezet közgyűlése

Csikszereda. Saját tud. A „Csík” erdőgazdasági szövetkezet a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen Sztankó Zoltán mérnök, a szövetkezet ügyvezető elnöke elnökölt. Terjedelmes beszámolót adott a szövetkezet tevékenységéről, mely azonban, miután a szövetkezeti központ a szövetkezetek gazdasági évét a rendes naptári év szerint állapította meg, ezáltal csak kilenc hónapra terjedhet, tekintve, hogy az állami költségvetési évről tértek át a naptári gazdasági évre. Az 1938. április 1-től december 31-ig terjedő kilenc hónap forgalmi és gazdasági adatait igen élénk és erőteljes munkásságról tesznek tanúságot és a szövetkezett életképességét és szakszerű vezetését bizonyítják.

A szövetkezet ugyanis a fenti idő alatt döntetett 28.800 köbméter fenyőt, 3800 ürméter bükktüzfát, faragatott 20.091 darab bükk talpát és összeszedett 33.216 köbméter fenyőt, 23.072 köbméter fenyőt és 254 vasuti kocsit bükkfát juttatott el megfelelő fuvarszközökkel rendeltetési helyére. Ezeknek a beszédes számoknak a felemelítésével kapcsolatosan bejelenté Sztankó elnök, hogy tekintettel a tüzfában bekövetkezett áresésekre, nem látszott célszerűnek újabb tüzifaerdőket vásárolni és ha áremelkedés nem áll be, akkor a szövetkezet kénytelen lesz a jelenlegi kitermelés menetét csökkenteni, sőt esetleg meg is szüntetni, erre kötelezi a szövetkezet vezetőségét a köteles óva-

tosság és gondosság.

Sztankó elnök ezután ismertette a szövetkezet forgalmát könyvelésszerű adatokban. Ezekből sajnálattal kellett megállapítani, hogy bár a szövetkezetekre megfelelő adókedvezményeket és előnyöket biztosít a szövetkezeti törvény, ez alkalmazást nem nyert és így az erdők faállománya értékének 52 százalékát kellett közterhek címén megfizetni. Ez alapján vizsgálta a szövetkezet létét. Rámutatott Sztankó elnök azokra a nehézségekre is, melyek fennforognak egy-egy bírói letétösszegnek a felvételénél. A múlt évi mérleg végösszege: 11.945.445 lei. Tiszta nyereség: 178.551 lei. Ebből 10 százalékot a tartalékalapra írtak át, 10 százalékkal a közművelődési célokra kívánunk fordítani, míg 12 százalékot az igazgatósági, felügyelőbizottsági tagok és tisztviselői kar jutalmazására fordítanak. A szövetkezet tagjai 7 százalékos osztalékra tarthatnak igényt. A fennmaradó 34 százalék nyereséget azok között a közbírtokosságok között kívánják szétosztani, melyeknek erdőterületén kitermelési munkálatokat végeztek a szövetkezet; 15 százalékot fordítanak a biztonsági alapra. A költségvetés végösszege: 6.573.000 lei.

Az elnök által előterjesztett beszámolót, számadást és költségvetést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta és a felmentvényt a felelős számadók részére megadta. (a. i.)

A három ezrelékes folyószámlai illetékek befizetési határidejét április 25-ig elhalasztották

Bucurestiből jelentik: Megírtuk, hogy az Ugir memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben rámutatott arra, hogy a 3 ezrelékes folyószámla illetékre vonatkozó rendelkezések mennyire homályosak és éppen ezért a vonatkozó rendelkezések megváltoztatását kérték. A pénzügyminiszter a válaszában ígéretet tett a kérdés megvizsgálására és a vonatkozó módosító rendelkezés közzétételéig a 3 ezrelékes folyószámlai illeték befizetési határidejét 1939. április 25-ig meghosszabbította.

UJ INTÉZET A NÉMET ÉS KÜLFÖLDI MŰANYAGOK KUTATÁSÁRA. (V. V.) Berlinből jelentik: A német birodalmi gazdasági minisztérium elhatározta, hogy Frankfurt am Main városában kutatóintézetet állít fel a műanyagok kutatása és tudományos megvizsgálása érdekében. Ez lesz a világ első ilyen kutatóintézete.

KÖZPONTOSÍTOTTÁK A SZATMÁRI MEZŐGAZDASÁGI SZERVEKET. Saját tud. Jelentették, hogy a földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy a Szatmár különböző pontjain elhelyezett mezőgazdasági szerveket egyesíti. Ennek érdekében a Cuza Voda-utcában hatalmas ingatlant vásároltak, amelyet a követelményeknek megfelelően átépítettek. Itt helyezték el a mezőgazdasági kamarát, a kutató intézetet és most a megyeházáról ide költöztették át az agrártanácsosi hivatalt is. A mezőgazdasági szervek központosításáról a gazdaságközönségnek igen sok előnye származik.

Uj német mérnökiskola az új műanyagokban való szakmai kiképzésre. Berlinből jelentik: (V. V.) Halle an der Saale városában most nyílt meg az új szakiskola, mérnökök kiképzésére az új műanyagok feldolgozásában. Az iskola öt semesterből áll, a vizsgával a tanuló elnyeri a „műanyag mérnök” címet. A tanulókat a laboratóriumokban, gyakorlati műhelyekben és a rendszeres tantermekben képezik ki az elmélet és gyakorlatilag, ahol a mérnökök megismerik a műanyagokat, azoknak technikai tulajdonságait, valamint alkalmazási módjait és feldolgozási lehetőségeit.

SZLOVÁKIA FÜGGETLEN NEMZETI BANKJA. A cseh nemzeti bank nevét a cseh és morva protektorátus nemzeti bankja névre változtatják át. A bank eddigi pozsonyi fiókjának új címe Szlovákia független bankja lesz.

Tájékoztató az adóátvitelről

Eletbelépett az új költségvetés

Bucurestiből jelentik: Az 1939—40. évi költségvetési törvény április elsején életbelépett. Mint már jelentettük, Mitita Constantinescu pénzügyminiszter a Nemzeti Ujjászületés Frontja legfelsőbb tanácsa előtt mondott beszédeben bejelentette, hogy az idén nem lesznek adókievételések, hanem az eddigi adókat írják elő 20 százalékos emeléssel az új költségvetési évre. Ezt az eljárást a kereskedelmi, az ipari, a professzionális adónál, valamint az ugynevezett szuprakvótánál alkalmazzák, de csak azokban az esetekben, amelyeknél régebben adókievétel történt. Az adóátvitelzés rendszerét az egyenes adótörvény életbelépetése óta ötödször alkalmazzák. Az eddigi rendszertől eltérőleg az az újítás az idén, hogy a szuprakvótát is az emelt emeléssel átvezetik az új költségvetési évre. A tőkekamatadót, valamint a fizetések utáni adót a régi rendszer alapján hajtják be.

Abban az esetben, ha április elseje után megállapítást nyer, hogy olyan vállalatok adóját is átvezették, amelyek időközben megszűntek, az adó leírását közigazgatási úton eszközölik.

Az új vállalatok esetében, amelyek működésüket április elseje után kezdik meg, a szokásos adókievétést hajtják végre a törvényben előírt kulcs alapján, anélkül, hogy ezt a kulcsot emelnék. Az idényre történt kievételéseket nem vezetik át. Ugyancsak nem vezetik át az alkalmi jövedelmek adóját. A szabadfoglalkozásuak minimális adókievétését egyötöddel emelve vezetik át. Mint az elmúlt költségvetési évben is az átvitelzés az adókra vonatkozik és nem pedig a jövedelemre, mert az adót nem a jövedelemhez arányítva vetik ki. Hangsúlyozzuk, hogy az adóátvitelzést maguk az érdekelt kereskedők és iparosok kérték.

Németországban egyszerűsítik a gépkocsitípusokat

(V. V.) A német gazdasági négyéves terv egyik célja az ipari termelés racionalizálása. Nem abban az arányban, amint általában a racionalizálást értik, vagyis az emberi munka kikapcsolása, hanem tekintetben. Például nem sok értelme van annak, az anyagfelhasználás és a típusok leegyszerűsítése, hogy az autópálya sokféle autótípusot termeljen, elég, ha egy bizonyos számú, igen jól bevált típusot termel. Így Németországban a jövőben csak az előírt típusokat engedik át a közlekedésnek.

Személyautókban eddig kb. 52 ismertebb típust termeltek, ezek számát most 30-ban állapították meg, amely sorozatban minden liter-típust találhatunk. Teherkocsikban a típusok száma és különfélesége még nagyobb volt, mégpedig 113, ezeket most 19 típusban állapították meg, amelyek az eddigi tapasztalatok szerint a legjobban beváltak. A németek szerint nincs értelme annak, hogy az ipar olyan felesleges típusokat termeljen, amelyeket csak nehezen lehet elhelyezni és raktáron maradnak, hanem nagyobb súlyt akarnak fektetni azokra a típusokra, amelyeket általában keresnek és jó vevőkörre találnak és egyben leegyszerűsítik a birodalom mindjobbán emelkedő motorizálását. Különböző sok típus magával hozza a tartalékreszek óriási mérvű termelését, ez pedig nyersanyagpazarlás. Az eddigi 20 féle motorkerékpár helyett csak 3 típust engedélyeznek. A németek életrevalóságát jellemzi ez is, a legjobbat, legcélszerűbbet adni, még a gépkocsiból is. Tanulhatunk belőlük.

MÁJUS 15-ÉRE HALASZTOTTÁK EL A BALKÁN-SZÖVETSÉG GAZDASÁGI KONFERENCIÁJÁT. Bucurestiből jelentik: A Balkán-szövetség gazdasági tanácsának április hó 15-ére tervezett bucuresti ülését május 15-ére halasztották el. Az ülés megtartása azért szennvedett haladékos, mert Törökország nagyrányú tervet dolgoz ki a Balkán-szövetség tagállamainak gazdasági együttműködésére.

A CFR vezérigazgatósága különleges intézkedéseket léptetett életbe a húsvéti ünnepekre való tekintettel. Bucurestiből jelentik: A várható nagyobb forgalmat a személyvonatok vagonyjainak növelésével, esetleg másodrészesvonatok beállításával fogják lebonyolítani, az áruforgalom zökkenésmentes lebonyolítását a tehervonatok számának növelésével fogják biztosítani. A CFR vezérigazgatósága az állomásokot és a forgalmi tőpőkeket bízta meg a szűkegszerű intézkedések megtételével.

RELYEGMENTESEK A KÉPESÍTÉSI IGAZOLVÁNYOK. Bucurestiből jelentik: A munkakamara az iparosok és munkások tudomására hozza, hogy a pénzügyminisztérium 531.436—1939., valamint a munkaügyi minisztérium 32.459—1939. számú rendelkezése értelmében a jövőben a mester- illetve munkakönyvekre, valamint a képesítéssel nem rendelkező munkások munkaigazolványaira nem kell alkalmazni a 27 leies okmány- és a 2 leies repülőbélyeget.

Gazdasági munkások számára szabaddátették a határforgalmat

Szatmárról jelentik: A vármegye sajtóosztálya közli, hogy a belügyminisztérium a gazdasági munka elvégzése céljából a román-magyar határ forgalmát ismét szabaddá tette. — Az érdekeltektől földtulajdonosok bármelyik napon, személyesen jelenjenek meg a prefektúrán és hozzák magukkal a munkakönyvet, valamint egy igazolványt arról, hogy a határon túl földjük van.

SZÍNHÁZ

A Thalia húsvéti műsora

Öt nap alatt négy ujdonságot mutat be a társulat

Hatalmas falragaszok, cikkek jelentik, hogy a Thalia kitűnő prózai együttese húsvétra hozzászám érkezik és valóban érdekes műsorral kedveskednek. Öt napig tart a Thalia ciklusa, s az öt nap alatt négy ujdonságot hoznak.

Nehéz volna megállapítani a négy ujdonság közül melyik jobb a másiknál. Hunyady Sándor "Havas napok" című vígjáték-ujdonsága egyike azoknak a vígjátékoknak, amelyek még ma is táblás házak mellett kerülnek színre Pesten. A második bemutató Mildred Harris Válság című brilliáns vígjátéka. Ez a színpadon az elmúlt évig az amerikai vígjáték egy pillanatra sem lankadó érdekes, humoros celekményével a legkitűnőbb színházi csemege. A harmadik ujdonság Fodor Lászlónak, az Erettségi világhírű szerzőjének új alkotása, a Művészpár. Minden színhálatogató jól tudja, hogy Fodor Lászlónak érdekes mondanivalói vannak mindenkor, mikor azokat színpadra viszi, ahogyan a magyar vígjáték a nagy méreterű darabjának alakjait beszélgeti, az már maga külön élmény. És végül az öt napos ciklus negyedik ujdonsága, John Knittel svájci író páratlanul izgalmas színjátéka, a Via mala, amelynek ismerettségére még visszatérünk.

A THALIA HUSVÉTI MŰSORA:

Vasárnap délután 3 órakor: **Kék róka.** (Olcsó helyárakkal). — Délután 6 órakor: **Francia szobalány.** — Este 9 órakor: **Havas napok.**

Hétfő délután 3 órakor: **Ragaszkodom a szemelemhez.** (Olcsó helyárakkal). — Délután 6 órakor: **Havas napok.** — Este 9 órakor: **Válság.**

Kedd délután: **Mindig a nők kezdik.** (Olcsó helyárakkal). — Este 9 órakor: **Művészpár.**

Szerda este 9 órakor: **Via Mala.**

Csütörtök délután 5 órakor: **Francia szobalány.** — Este 9 órakor: **Via Mala.** (Az együttes bucsuja.)

— Jegyek az összes előadásokra elővételben szerdától kezdődően már válthatók a színház baloldali pénztáránál naponta délelőtt 11-től 1-ig és délután 4-től 6-ig.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: PANATOS UTCA.
DORIAN: A HÁROM BAJTARS.
CORSO: HARRY PIEL.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, MARCHIUS 6.

BUCURESTI. Nagycsütörtök. Az állomás csak 13 és 20 órakor ad híreket.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Folyvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Énekszámok. 13.40 Hírek. 14 Beszkártzenekar. 14.20 Pontos időjelzés. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Római képek. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Mesterharmonium játék. 19.05 Nagypéntek Rómában. Előadás. 19.30 Énekszámok. 20 Gazdáknak. 20.15 Hanglemezek. 21.20 „Passiójáték”. 22 Budapesti Hangverseny zenekar. 22.40 Hírek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, MARCHIUS 7.

BUCURESTI. Nagypéntek. Az állomás csak 13 és 20 órakor ad híreket.

Budapest I. 10—10.55 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Ravasz László püspök. 11 Hírek. 11.15—12.10 Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. A szentbeszédet Szívós Donát O. S. B. tanár mondja. 12.15—13.15 Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál D. Raffay Sándor. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 15 Hanglemezek. 17.45 Hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Nagypénteki lamentáció közvetítése a kőbányai plébánia templomból. 19.30 „Magyar hősök a világháborúban a Szentföldön”. Előadás. 20 Operaházi Zenekar. 21.20 Ravasz László dr. püspök nagypénteki elmélkedése. 21.50 A rádió szalonzenekara. 22.40 Hírek. 23 Részletek Wagner „Parsifal” c. zenedrámájából. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. Nagypéntekre való tekintettel a rádió további műsort nem ad.

SZOMBAT, MARCHIUS 8.

BUCURESTI. Nagyszombat. Az állomás csak 13 és 20 órakor ad híreket 24 órakor: Feltámadási istentisztelet a patriarka székesegyházából.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Folyvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Énekegyüttes. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Tarka gyermekdelután. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 A rádió postája. 18.40 Hárfaszámok. 19 „Nagyheti népszokások”. Előadás. 19.30 Énekszámok. 20 Harangzó az Egyetemi templomból. Utána: Előadás. 20.35 Gordonkaszámok. 21 Strausz Richárd: Halál és megdicsőülés. Előadás a filadelfiai szimfonikus zenekar. 21.25 „Bárd Miklós delfiai szimfonikus zenekar. 22 Operaházi Zenekar. a Ruszinszko költője”. 22 Operaházi Zenekar. 22.40 Hírek. 23.20 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 le

Veszek

könyveket, újság és akta papirokat, ruhát és ocska holmit. — Klein, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.

Spárgatövek,

előrangú minőségben kaphatók Horváth Arpad szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén.)

Lakás

szavanként 3 le

Kiadó

május elsejére kétszobás utcai lakás. Nagyvárad, Str. Take Ionescu 41. szám.

Utcái

két szoba, előszoba, és mellékhelyiségekkel együtt kiadó. Nagyvárad, Str. Bratianu 52.

Kötszoba

fürdőszobás, kertes lakás május 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Ciordas 46. szám.

Kiadó

azonnal egyszoba, konyha, speizos lakás. — Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Allást nyec

szavanként 2 le

Italkimérő

brevettel bírói termelőtől megbízást nyerhet. Balogh ingatlaniroda, Nagyvárad, Pável-utca No. 19.

Mindenest,

vagy bejárónót azonnali belépésre keresek. Nagyvárad, Barthou-u. 7. szám.

Fajbuldog,

3 hónapos him kutya eladó. Nagyvárad, Stefan cel Mare 17. szám.

Allást keres

szavanként 1 le

Házvezetőnőnek,

anyahelyettesnek, nevelőnőnek menne fiatal uriaszony. Visky Anna Nagyvárad, Sinaia 29.

LEGUJABB

Elvi megállapodás történt Jugoszlávia államszövetségé alakulásáról

Eredményes tárgyalások a belgrádi miniszterelnök és a horvát vezér között

Zágrábról jelentik: Macsek horvát vezér és Szvetkovic jugoszláv miniszterelnök között elvi megállapodás történt, a szövetségi alapon nyugvó új Jugoszlávia alkotmányára vonatkozólag. Macsek a következő javaslatokat tette: Jugoszlávia monarchia marad, jelenlegi határainak megtartásával. Belgrádban szövetségi kormány fog szülni és a szövetségi kormány hatáskörébe tartoznak az általános jellegű kérdések. Horvátország, Szerbia és Szlovénia helyi tartomány-gyűléseket kapna. Macsek szerint ez a javaslat megerősítendő Jugoszlávia erejét és megoldandó az ellentéteket.

Macsek hírlapi beszélgetése a Paris Soir-ban.

Párizsból jelentik: A Paris Soir külpolitikai szerkesztője, Sauervein Zágrábrban beszél-

getést folytatott Macsek horvát vezérrel.

Macsek nyilatkozata szerint Jugoszlávia belső helyzete egy esztendő óta semmit sem változott. A diktatura ma is fennáll változatlanul. A jugoszláv állam a fajok keveréke. Tárgyalásokról addig szó sem lehet, amíg nem tisztázódik teljesen, hogy mindenik népesorotnak ki a felelős vezetője és képviselője. A megoldás csakis koncentrációs kormány lehet, amelyben minden nép képviselője résztvenne. És az új alkotmány létesítése végett biztosítani kell a szabad választást. Elszakadásról csak akkor lehet szó, ha már minden kísérlet meghiúsul. Őszintén kívánom, hogy létrejöhön az egység.

Bevégződött az angol alsóházban a külügyi vita

Sir John Simon belügyminiszter összegező beszéde. — Eden volt külügyminiszter a szovjettel való szoros együttműködést sürgette

Londonból jelentik: Az alsóházi külpolitikai vita végeztével Sir John Simon belügyminiszter szólalt fel. Történelmi jelentőségűnek mondta Chamberlain nyilatkozatát, mert ezzel Anglia a világnak egyik olyan részén garantálta más nemzet jogait, ahol még eddig sohasem tette. Ebből kifejezetten érthető, hogy Anglia más kötelezettségeket is vállal. Sir John Simon hangsúlyozta, hogy az angol közvélemény milyen egyhangulag elfogadta a nyilatkozatot. Angliának a most vállalt kötelezettsége nemcsak azért súlyos, mert bizonyos események bekövetkezése esetén számolnia kell a háborúval, hanem bizonyos körülmények között maga is háborút indít. Kijelentette ezután Sir John Simon, hogy

az angol kormány senkit sem hatalmazott fel arra, hogy Chamberlain beszédét úgy értelmezzék, mintha a danzigi korridorról és Danzigról fenntartással beszélt volna.

Hitler kijelentette, hogy Németországnak nem szándéka egyetlen államot sem megtámadni, ez annál jobb. Angliának sincs támadó szándéka senki ellen és politikája nem irányul egyetlen állam ellen sem. Angliának az a célja, hogy megakadályozza az olyan törekvéseket, amelyek Európa meghódítására irányulnak. Németországnak joga van saját életét megvédeni, de nem teheti ezt a kis nemzetek életét károsítására.

Sir John Simon után Lord Eden szólalt fel és kérte az angol-szovjet együttműködés megszilárdítását. Dalton munkáspárti képviselő erősen követelte, hogy a szövetségbe vonják be a Balkán szövetséget, Hollandiát, Belgiumot, Svájcot és a Skandináv országokat.

A német sajtó szerint Anglia elvesztette minden érzékét a német életjogok iránt.

Berlinből jelentik: A keddi német lapok szinte egyhangulag Németország ellen irányuló be-

kerítési politikával foglalkoznak. A Berliner Börzenzeitung azt írja, hogy Anglia elvesztette minden érzékét a legegyszerűbb német életjogok szemléléséhez. A német nép biztonsa saját erejében rejlik. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy Németország nem léphet barátságba soha azzal az Angliával, amelyet a kormányhivatalokban és szerkesztőségekben tapasztalható irány jellemez.

Anglia nem akarja a maga közbeavatkozását erőltetni a danzigi kérdésben.

Londonból jelentik: A Times vezércikkben foglalkozik Chamberlain miniszterelnök alsóházi beszédével. Azt írja a lap, hogy az angol kormány nem akar nyomást gyakorolni Lengyelországra. Ha a lengyel kormány harmadik hatalom közbelépése nélkül akarja rendezni Németországgal a danzigi kérdést, ez teljesen szabadságában áll. A vezércikk további részében jelzi, hogy Románia még nem adott választ az angol javaslatra. A lap megérti Románia helyzetét, mert tudja, hogy a választás előtt a román kormánynak érintkezésbe kell lépnie a Balkán-szövetség többi tagjaival, valamint Romániának rendeznie kell Magyarország felé való viszonyát. Angliának ilyen nagyfontosságú kérdésben nem szabad sürgetnie a román kormány választást.

Elhidegülés a London—Moszkva közötti eszmecsereben.

Az angol lapok legújabbban azt írják, hogy a London—Moszkva közötti eszmecsereben elhidegülés állott be. Lapjelentések szólnak arról is, hogy Eden volt külügyminiszternek a kormányba való belépését ismét nagyon emlegetik.

A Dardanellaszoros nyitvatartása kérdés megvan Törökország hajlandósága

Párizsból jelentik: Hétfőn délután élénk tevékenység folyt a Quai d'Orsay. Bonnet külügyminiszter kihallgatáson fogadta előbb az angol nagykövetet, majd a szovjet nagykövetet és velük

a védelmi koalícióról folytatott hosszas megbeszélést. Azután Suad török nagykövet jelent meg Bonnetnél. Ugy tudják, hogy a török nagykövettel Bonnet külügyminiszter az angol és a francia

hajóhadnak a Dardanellákon való szabad átvonulásáról tanácskozott. Hétfőn este a tárgyalások befejeztével Bonnet külügyminiszter felkereste Daladier miniszterelnököt.

Istanbulból jelentik: A „Daily Herald“ értesítése szerint a török külügyminiszter Gafencu román külügyminiszterrel ankarai látogatása során közölni fogja, hogy a Dardanellákat és a Boszporust nemcsak Törökország, hanem Románia és Bulgária szempontjából is fontos összekötő hidnak tekint. Eppen ezért háboru esetén nyitva hagyja a török kormány a tengerszorosokat a nyugati nagyhatalmak hadihajói számára. Ahhoz azonban, hogy Törökország ezt megtehesse, szükség van a Balkán államok közötti teljes egyetértésre.

Tilea Viorel román követ visszaérkezése Londonba.

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint Tilea Viorel kedden utazik vissza Londonba. Románia londoni követe magával viszi az angol javaslatra vonatkozó román kormányválasz okmány-szerű ismertetését.

Harmincmillió lei támogatást kapnak a kisebbségi iskolák

A nemzetnevelésügyi miniszter nyilatkozata

Bucuresti. Saját tud. Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter nyilatkozott tárcája költségvetéséről. A nemzetnevelésügyi miniszterium ez évi költségvetése 150 millió leiel magasabb az elmúlt éviéül. A költségvetés emeléséből a tantestület fizetését javítják és az egyetemi hallgatók, valamint a tanárképző főiskolák növendékeit támogatják. 152 millió leit különféle takarékoságból hoznak össze és az ebből nyert 30 millió leit a kisebbségi felekezeti iskolák kapják.

A cseh-morva protektorátus új kormánya

Neurath birodalmi protektor ünnepélyes beiktatása. — A német birodalmi csapatok egyrésze kivonul a protektorátus területéről.

Prágából jelentik: Iteni politikai körök szerint néhány nap múlva megalakul az új cseh kormány. Ugy tudják, hogy az új kormány miniszterelnöke Hacha elnök bizalmasa, Havelka lesz. Helyettes miniszterelnökként Gaydát, a cseh nép vezérét, míg belügyminiszterként Subit emlegetik.

Neurath báró német birodalmi államtanácsesi elnöknek, a cseh-morva részekre kinevezett birodalmi protektornak ez utóbbi hivatalába való beiktatása szerdán lesz a cseh fővárosban. A beiktatás ünnepélyes külsőségek között fog végbemenni.

Berlinből jelentik: Miután Csehországban és Morvaországban teljesen helyreállt a rend, a német birodalmi kormány elhatározta, hogy a német csapatok egy részét kivonja Cseh- és Morvaország területéről. A csapatok kivonása már meg is kezdődött.

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók dr Karácsonyi János püspök összes művei:

- A magyar nemzet honalapítása 896—997
ára 40 lel helyett 20 lel
- Uj adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez ára 50 lel helyett 20 lel
- A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 100 lel helyett 50 lel
- Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. 300 lel h. 150 lel
- Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II. 300 lel h. 150 lel

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.